

Andresjärve hoiuala kaitsekorralduskava 2016-2025

Keskkonnaamet 2015

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	5
1.3. Huvigrupid	6
1.4. Kaitsekord	7
1.5. Uuritus	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	8
1.5.2. Riiklik seire	9
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	9
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1. Kooslused – elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150).....	10
2.2. Elustik – tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>)	12
3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS	13
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	14
4.1. Tegevuste kirjeldus	14
4.1.1. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	14
4.1.2. Andresjärve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur.....	14
4.1.3. Tähiste hooldamine	14
4.1.4. Kaitsekorralduskava uuendamine	14
4.1.5. Kaitse-eesmärgi muutmine	15
4.2. Eelarve	15
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	17
KASUTATUD ALLIKAD	18
LISAD.....	20
LISA 1. Väljavõte looduskaitseseadusest	20
LISA 2. Väärtuste koondtabel	23
LISA 3. Ettepanek Natura 2000 standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks .	24
LISA 4. Väljavõte kaitsekorralduskava koostamise eeltööst (Ott, 2013)	25
LISA 5. Fotod	32
LISA 6. Avalikustamise materjalid	33

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Andresjärve hoiuala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast, selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ja anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha ja ulatuse kirjelduse ning orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument hoiuala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 6).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Tiina Troškin. Kava koostas OÜ Looduslik valik ekspert Margo Hurt (tel: 53736731, e-posti aadress: hurdamargo@gmail.com). Lepingujärgne teenuse osutamise eest vastutav isik oli Mati Kose (tel: 5236926, e-posti aadress: mati.kose@gmail.com).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007-2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Euroopa haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitseks on loodud üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik – Natura 2000. Väljaspool kaitsealasid (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala) paiknevate Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on moodustatud hoiualad ja püsielupaigad.

Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja kuuluva Andresjärve loodusala (keskkonnaregistri kood RAH0000507) kaitseks on looduskaitsealaduse alusel moodustatud Andresjärve hoiuala (keskkonnaregistri kood KLO2000095). Vastavalt Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määrusele nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas“ on Andresjärve hoiuala kaitse-eesmärgiks Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (loodusdirektiivi) I lisas nimetatud elupaigatüübi – vähe- kuni keskoiteliste kalgiveeliste järvede (3140) – kaitse. Eesti Maaülikooli limnoloogiakeskuse hinnangul (Ott, 2013) kuulub Andresjärv hoopis elupaigatüüpi looduslikult rohketoitelised järved (3150), millest on ka kaitsekorralduskava koostamisel lähtunud. Veel on Andresjärve hoiuala kaitse-eesmärgiks EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigi – tiigilendlase (*Myotis dasycneme*) elupaiga kaitse.

Andresjärve hoiuala paikneb Valgamaal Puka vallas Purtsi külas (joonis 1). Andresjärve hoiualaks on Andresjärv (keskkonnaregistri kood VEE2099500), aga mitte selle kaldad.

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS, 2013) andmetel on Andresjärve ja ühtlasi ka Andresjärve hoiuala pindala 3,4 ha. Järve pikkus on 705 m, laius 180 m ja kaldajoone pikkus 1122 m. Andresjärve suubub mitu kraavi, lääneotsast väljuv Andresjärve kraav viib vee Võrtsjärve. Järve veevahetus on nõrk. Andresjärve kaldad on õõtsikulised.

Valgalapõhiselt asub Andresjärv Ida-Eesti vesikonnas ja Võrtsjärve alamvesikonnas. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2010) käsitluses on alla 50 ha suurused järved (sh Andresjärv) väikesed veekogud, mis üldjuhul ei ole määratud pinnaveekogumiks. Väikesed veekogud on hõlmatud veemajanduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks valgalapõhiselt.

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi kuulub Andresjärv keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka. Limnoloogiliseks tüübiks on määratletud kalgiveeline miksotroofne ehk kalgiveeline segatoiteline (EELIS, 2013).

Tiigilendlane, kelle elupaika tootumisalana Andresjärve hoiualal kaitstakse, kuulub looduskaitsealaduse alusel II kaitsekategooriasse. Tiigilendlane on levinud Eestis paiguti ja suhteliselt vähearvukas nahkhiireliik (Masing jt, 2004).

Kaitsealustest taimeliikidest leiti 2012. a Andresjärve hoiualalt valget vesiroosi (*Nymphaea alba*), balti sõrmkäppa (*Dactylorhiza Baltica*) ja kahkjaspunast sõrmkäppa (*Dactylorhiza incarnata*) (kõik III kaitsekategooria). Eesti järvedes (tõenäoliselt ka Andresjärves) on

tavapärane kahepaiksete esinemine, kes on kõik Eestis kaitse all. Järv on elupaigaks koprale (*Castor fiber*), kes kuulub loodusdirektiivi V lisas loetletud liikide hulka.

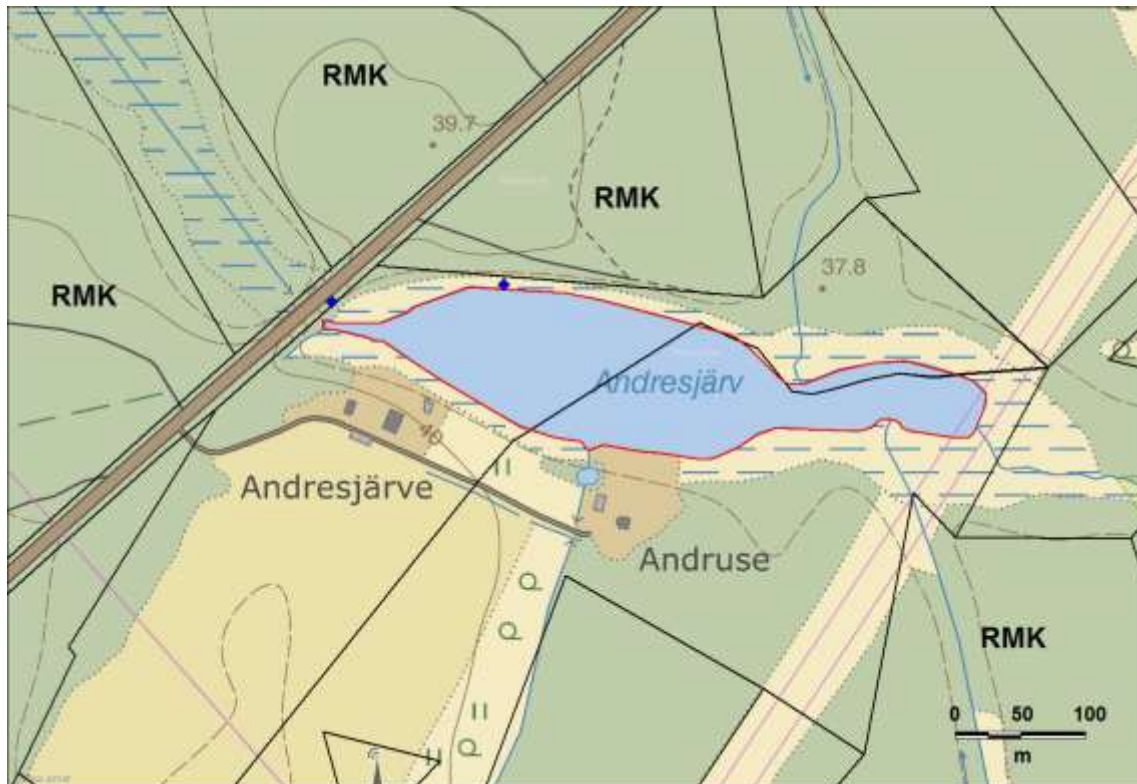
Andresjärve külastatavus ja puhke-eesmärgil kasutamine on vähene, kuna seda soodustavad rajatised puuduvad. Järvel on mõningane harrastuskalanduslik tähtsus.

Joonis 1. Andresjärve hoiuala paiknemine (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013).

1.2. MAAKASUTUS

EELIS-e (2013) andmetel on kogu Andresjärve hoiuala eraomandis. Eraomandis on ka hoiuala (järve) ümbritsev maa, kuid põhja poolt ulatub riigimetsamaa praktiliselt järve kallasrajani (joonis 2). Järve ümbritsevad peamiselt metsaga kaetud alad, edelasse jääb ka põllumajanduslikus kasutuses olevat maad. Järve ääres asub kaks majapidamist.

Joonis 2. Andresjärve hoiuala (piir punasega) ja seda ümbritsevad maaüksused (piirid mustaga). Hoiuala ja sellega piirnevad maad on eraomandis. Põhjast ulatub järve (hoiuala) lähedale riigimetsamaa (RMK). Siniste ruutudega on märgitud hoiuala tähiste asukohad (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013*).

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **RMK** – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel ja ala külastuse korraldamine kaitseala väärtuste soodsa seisundi säilitamiseks ning tutvustamiseks.
- **Keskkonnainspeksioon** – keskkonnajärelevalve planeerija ja teostaja.
- **Puka Vallavalitsus** – huvitatud järve ja loodusväärtuste heast seisundist, et säiliks väärtuslik elukeskkond.
- **Kalastajad** – huvitatud järvele ligipääsemise võimalustest ning kalavaru heast seisundist.
- **Loodushuvilised, puhkajad** – huvitatud järvele ligipääsemisest, puhkekohtade olemasolust.
- **Hoiualaga piirnevate maade omanikud** – huvitatud järve heast seisundist.

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala kaitsekord tuleneb Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, eeskätt looduskaitseseadusest. Erinevalt kaitsealadest ei ole hoiuala kaitsekord täpsustatud kaitseeeskirjaga. Andresjärve hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määrusega nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas”. Looduskaitseseaduse § 4 lg 3 järgi on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Looduskaitseseaduse § 14 lg 1 näeb ette kaitstavate loodusobjektide (sh hoiualade) kohta kehtivad üldised arendustegevuse kitsendused (lisa 1). Konkreetselt hoiualal kehtivad piirangud toob välja sama seaduse 5. peatükk „Hoiualad“ (§-d 32 ja 33). Ka siin on sätete eesmärgiks peamiselt arendustegevuse võimaliku negatiivse mõju ärahoidmine. Põhilised piirangud on seotud maakorraldustoimingute, planeeringute, ehitustegevuse, metsamajanduse jm majandustegevusega. Looduses liikujale hoiuala staatus täiendavaid piiranguid ei sea.

Andresjärve hoiuala territooriumiks on järve veela, mitte kaldad. Järve kallastel kehtivad üldised looduskaitseseaduse 6. peatüki „Rand ja kallas“ (§-d 34-42) üldised piirangud. Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Andresjärve kalda piiranguvööndi laius on 50 m. Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandushoiutööde tegemisel maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis.

Kalda piiranguvööndis on keelatud mitmed veekogu seisundit mõjutada võivad arendustegevused. Samuti on kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud erandjuhtudel nagu kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandus- ja põllumajandustöödeks.

Andresjärve kalda ehituskeeluvööndi laius on 25 m, kuid metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini (50 m). Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, kuid siiski on nähtud ette ka mitmed erandid.

Veeseaduse § 29 alusel on Andresjärve kaldaalal 10 m laiune veekaitsevöönd, kus on keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine; puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta; majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutud taimestiku eemaldamine, heina niitmine ja roo lõikamine; väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine.

Veeseaduse § 10 lg 2 p 2 järgi on Andresjärve kallasraja laius 4 m, mida mööda peab sama veekogu ääres vabalt ja takistamatult liikuda. Andresjärv kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimekirja.

Veeseaduse §-s 8 on loetletud tegevused, milleks peab olema vee-erikasutusluba. Muuhulgas on vee-erikasutusluba nõutav, kui võetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää võtmisel enam kui 30 m³/ööpäevas; juhitakse heitvett või saasteaineid suublasse, sealhulgas põhjavette; toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, rajamine, likvideerimine, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine; veekogusse uputatakse tahkeid aineid; vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi; veekogu korrashoiuks kasutatakse kemikaale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on kohustuslik keskkonnamõju hindamine, kui: 1) taotletakse tegevusluba või selle muutmist ja tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; 2) kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Seaduses on just Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutava tegevuse korral pööratud suurt tähelepanu keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele.

Andresjärvel kehtivad kalapüügil (sh vähipüügil) üldised kalapüügiseadusest ja kalapüügieeskirjast tulenevad nõuded. Eraomandis järvel on kalapüügiseaduse § 10 lg 2 p 3 ja § 11 lg 2 p 2 järgi kalapüük päikeseloojangust päikesetõusuni (nn öisel ajal) lubatud vaid kinnisasja omaniku loal.

Kalapüügiseaduse §-st 22 lähtuvalt on kehtestatud „Kalade veekogudesse asustamise kord“, mille järgi tohib järvedesse kalu ja vähke asustada vaid Keskkonnaameti poolt antava asustamisloa alusel.

Mittelaevatavatel veekogudel, sh Andresjärvel, kehtib veeseaduse § 18 lg 8 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrus „Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded“. Oluliseks piiranguks on sisepõlemismootoriga varustatud veesõidukite kasutamise keeld, va järelevalvel, päästetöödel ja riigi poolt tellitud uuringute täitmisel (kehtib alla 100 ha suuruse pindalaga järvedel).

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Andresjärve on kirjeldatud ning uurimisandmeid avaldatud teoses „Eesti NSV järved ja nende kaitse“ (Mäemets, 1977).

Kaitsekorralduskava koostamise eeltööna viis Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut läbi Põlva-, Valga- ja Võrumaa järvede, sh Andresjärve, kompleksuuringu ja

andis kaitsekorralduslikud soovitused (Ott, 2013). Selles töös on enam keskendunud neile ökoloogilistele elementidele, mida kasutatakse Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete kohases järve seisundi hinnangus – vee abiootilised omadused, fütoplankton, suurtaimed ja suurselgrootud. Andresjärve osa aruandest on esitatud lisas 4.

Andresjärve kalastiku kohta värskemad infot ei ole. Mäemetsa (1977) andmetel leiduvat järves särge (*Rutilus rutilus*), ahvenat (*Perca fluviatilis*), haugi (*Esox lucius*), latikat (*Abramis brama*), linaskit (*Tinca tinca*), kokre (*Carassius auratus gibelio*) jt kalu.

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Keskkonnaregistri andmetel puudub Andresjärve hoiualal riikliku keskkonnaseire jaam.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitsekorraldusperioodi lõpus tuleb hoiualal teha elupaigatüübi inventuur. Nahkhiirte, sh tiigilendlase, inventuuride läbiviimine nähakse ette nahkhiirte kaitse tegevuskavaga ning vajalik on ka Andresjärve lisamine uurimisalade valikusse. Nõutav on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida viiakse läbi hoiuala valitsemise raames. Võimalusel tehakse Andresjärve ökoloogilise seisundi seiret lähtuvalt EL-i Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetest. Muud võimalikud Andresjärvel läbiviidavad uuringud ja seired on soovituslikud, eeskätt need, mis käsitlevad kaitsealuseid ja/või Natura liike.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED – ELUPAIGATÜÜP LOODUSLIKULT ROHKETOITELISED JÄRVED (3150)

Eestis hõlmab see elupaigatüüp moreenmaastike nõgudes paiknevaid keskmise karedusega rohketoitelisi järvi. Taimhõljum ehk fütoplankton on neis järvedes liigirikas, kuid mõõduka biomassiga. Veesiseses taimestikust valitsevad elodeiidid – põhja kinnituvad taimed, mille õisik ulatub veepinnale. Need on meie parimad kalajärved (Paal, 2007).

Elupaigatüübi tunnustaimedest (Paal, 2007) esinesid Andresjärves 2012. a ujuv ja läik-penikeel (*Potamogeton natans*, *P. lucens*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), harilik pilliroog (*Phragmites australis*), konnaosi (*Equisetum fluviatile*) ja järvkaisel (*Schoenoplectus lacustris*) (Ott, 2013). Elupaigatüübi tunnusliikide hulka kuuluvatest selgrootutest loomadest (Paal, 2007) leiti 2012. a harilikku järvekarpi (*Anadonta anatina*), harilikku mudapäevikut (*Caenis horaria*) (Ott, 2013). Kaladest on elupaigatüübi tunnusliikideks (Paal, 2007) mitmed tavalised Eesti järvede kalad, kellest Andresjärves esinevad tõenäoliselt haug (*Esox lucius*), latikas (*Abramis brama*), särg (*Rutilus rutilus*), ahven (*Perca fluviatilis*) ja koger (*Carassius carassius*).

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka kuuluva Andresjärve ökoloogiline seisund hinnati 2012. a kesiseks. Koondhinnanguna kesise seisundi tingis peamiselt suurtaimede olukord. Järve puhverdusvõime indeksi, mis näitab veekogu vastupanuvõimet eutrofeerivatele mõjudele, väärtus oli keskmine (46,1). Järve tervendamine ei ole vajalik (Ott, 2013).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi on Andresjärve loodusosal (Andresjärve hoiualal) elupaigatüüp vähe- kuni keskoiteliste kalgiveeliste järved (3140) arvestatava esinduslikkusega (C), heas looduskaitse seisundis (B) ja keskmise looduskaitse väärtusega (C). 2012. a uuringu (Ott, 2013) tulemuste põhjal määrati elupaigatüübiks looduslikult rohketoitelised järved (3150). Elupaiga esinduslikkus ja looduskaitse väärtus hinnati arvestatavaks (C) ning looduskaitse seisund heaks (B).

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk:** elupaigatüübi säilimine Andresjärve hoiualal 3,4 ha ulatuses esinduslikkusega C või kõrgem ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.
- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:** elupaigatüübi säilimine Andresjärve hoiualal 3,4 ha ulatuses esinduslikkusega C või kõrgem ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.

Mõjutegurid ja meetmed

- Toitainete koormus

Keskkonnaregistri andmetel Andresjärve valgalal heitvee väljalaskmed puuduvad. Järveäärsetel kinnistutel paikneb kaks majapidamist. Ümbruskonna inimasustus on väga hõre. Keskkonnakaitseliste nõuete järgimisel olmereostus järve seisundit ei ohusta.

Veekogu seisundit võib ohustada ka hõljuvainete ja setete kandumine valgala maaparandussüsteemidest, eelkõige nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja hooldamisel. Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava (2012) järgi on hajureostuse ja erosiooni ohjamiseks vajalikud maaparandussüsteemi keskkonnarajatised, mille ehitamise võimalused nähakse ette konkreetsete uurimis- ja projekteerimistöde käigus.

Potentsiaalseks ohuteguriks on prognoosimatu äkkreostus või muul viisil keskkonnaohtlike ainete sattumine veekogusse või valgalale.

Meetmed: nõuetele vastav keskkonnakasutus (hoiuala valitsemine); järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon); info registreerimine elupaiga seisundi kohta; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

Veekogu hea seisundi säilitamiseks tuleb eelistada keskkonnasäästlikke (fosfaadivabu, looduslikust toorainest) koduhooldusvahendeid. Põllumajandusest tulevat reostuskoormust on võimalik oluliselt vähendada mahetootmisega ja loomapidamises keskkonnasõbralikke pesuvahendeid kasutades.

- Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel

Järvele on ohuks kallaste looduslikkuse muutmine. Hoiduda tuleb pinnase väljakaevamisest kaldaaladel. Veekogu seisundit ei ohusta vaiadega järvepõhja kinnituva või pontoonidele toetuva väiksema purde (paadisilla) rajamine. Samuti võib lubada kalda- ja veetaimestiku eemaldamist.

Kaldavööndi puittaimestiku eemaldamisel tuleb lähtuda Järvede tervendamise käsiraamatu (Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus, 2011) 11. osas toodust. Muuhulgas on öeldud, et kaldapuistute piiramine ja nende koosluste kujundamine tuleb eelkõige kõne alla varem avatud maastike keskel asunud ja praeguseks võsastunud järvede kaldaalade piirkonnas. Sellest lähtuvalt võib kaldaala korrastamise ja vaate avamise eesmärgil lubada veekaitsevööndis mittemetsamaal raiuda põõsaid ja nooremaid puid. Põlispuud tuleb jätta kasvama. Metsaga kaetud kaldaalalt vette langenud puude eemaldamine on lubatud, kuid tegevus ei tohi kahjustada järve kaldaid. Erandina võib veekaitsevööndis lubada reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raiet.

Meetmed: kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon), info registreerimine elupaiga seisundi kohta; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

- Õigusrikkumised

Õigusrikkumised, nagu veekogu seisundit mõjutav keelatud või loata tegevus, ebaseaduslik kalapüük (elektriga püük) jms, on potentsiaalseks ohuteguriks.

Meetmed: järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon).

2.2. ELUSTIK – TIIGILENDLANE (*Myotis dasycneme*)

Tiigilendlane on meil elavatest nahkhiirtest üks suuremaid. Ta on Eestis suhteliselt haruldane ning levinud paiguti. Suvisel ajal on tiigilendlane seotud veekogudega, käies seal öisel ajal toitumas. Tiigilendlane püüab saaki, milleks on veelembesed putukad, enamasti madalal veepinna kohal lennates, korjates seda veepinnalt või õhust. Suvepäevadel varjab tiigilendlane end tavaliselt majade pragudes ja õõnsustes. Talveks sobivad tiigilendlastele niisked, tõmbetuuleta koopad, suuremad keldrid või muud maa-alused õõnsused (Lotman, 2005; Masing jt, 2004; Vilbaste, 2004; Nahkhiirte kaitse tegevuskava, 2013).

Andresjärve hoiualal, mis on tiigilendlasele vaid suviseks toitumisalaks, on Natura 2000 standardandmebaasi andmetel fikseeritud ühe isendi esinemine (aeg teadmata). EELISesse (2013) on kantud ühe isendi esinemine 1988. a.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk:** liigi elupaiga säilimine 3,4 ha suurusel Andresjärve hoiualal.
- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:** liigi elupaiga säilimine 3,4 ha suurusel Andresjärve hoiualal.

Mõjutegurid ja meetmed

Liigi peamised ohutegurid seostuvad varjupaikadega, talvitumis- ja sigimisaegse häirimisega väljaspool veekogu ning seetõttu ei haaku Andresjärve hoiualaga. Veekogu kui toitumisala ohustab selle reostumine (eriti pestitsiididega), mis on käsitletud elupaigatüübi looduslikult rohketoitelised järved (3150) mõjutegurite ja meetmete all. Seega on tagatud tiigilendlase elupaiga kaitse järve elupaigatüübi kaitsega ning mõjutegurid ja meetmed on samad. Täiendavaks meetmeks on tiigilendlase inventuur, mida viiakse läbi nahkhiirte kaitse tegevuskava täitmise raames. Käesoleva kaitsekorralduskava koostamise ajal oli „Nahkhiirte (*Vespertilionidae*) kaitse tegevuskava“ (koostaja Keskkonnaamet) eelnõu staatuses.

3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS

Ainult veekogusid hõlmavate hoiualade külastamise all saab käsitleda veekogu avalikku kasutamist – peamiselt suplemist, kalapüüki, veel ja jääl liikumist ning veekogu kaldal (kallasrajal) liikumist. Andresjärv on ümbritsetud eramaadega, mistõttu järveni jõudmisel tuleb arvestada kinnistuomanike õigustega. Siiski ulatub põhja poolt peaaegu järve kallasrajani riigimetsamaa. Andresjärve kallastel külastust soodustavad rajatised puuduvad ning külastuskoormus on ilmselt madal. Jalgsi pääseb järveni mööda põhjakaldal paiknevat rada. Sealtna kaudu käivad järvele ka kalastajad, kasutades väikseid parvesid (lisa 5 foto 1).

Järve virgestuskoormuse taluvuseks on hinnatud kuni 30 000 külastust aastas (Ott, 2013). Sellelähedast külastuskoormust kaitsekorraldusperioodil ega ka edaspidi ette näha ei ole.

Andresjärve hoiuala väärtuste tutvustamist ja külastuskorraldust kaitsekorralduskavas ei planeerita. Hoiuala külastamisel tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest, sh maaomanike õigustest.

Hoiuala olemasolust teavitamiseks paigaldatud kaks tähist (joonis 2; lisa 5 fotod 1 ja 2). Need on keskmised tähised vastavalt keskkonnaministri 03.06.2004 määrusele nr 65. 2013. mai seisuga olid tähised heas seisukorras. Hoiuala tähistamiseks nendest tähistest piisab. Tähist varjavat taimestikku tuleb regulaarselt eemaldada ning vajadusel kindlustada posti pinnasesse kinnitumist.

Visioon ja eesmärk

Visioon: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Eesmärk: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Meetmed: tähiste kontroll ja hooldus.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Kaitseväärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitserežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjust tingitud häiringute registreerimine. Selleks tehakse tulemuslikkuse seiret, mis põhineb järve (hoiuala) ja selle kallaste visuaalsel vaatlusel. Tulemuslikkuse seiret milleks eraldi finantseerimist ette ei näha, viiakse läbi Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi.

4.1.2. ANDRESJÄRVE HOIUALA JÄRVE-ELUPAIGATÜÜBI INVENTUUR

Hoiuala looduskaitselise seisundi ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks on vajalik kaitsekorraldusperioodi lõpus vajalik teha järve-elupaigatüübi inventuur. Selle käigus hinnatakse järve ökoloogilist seisundit üldlimnoloogiliste ja EL-i Veepoliitika Raamdirektiivist lähtuvate kriteeriumite järgi. Saadud andmeid tuleb võrreldakse 2013. aasta vastavate näitajatega. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.3. TÄHISTE HOOLDAMINE

Tegevus on vajalik hoiuala paiknemisest teavitamiseks ja seeläbi kõigile väärtustele seatud eesmärkide täitmiseks. Andresjärve hoiuala tähiseid on kaks (joonis 2). Tähist varjava taimestiku (sh puittaimestiku) eemaldamine või tallamine, posti pinnasesse kinnitumise kindlustamine jm tehakse jooksvalt vastavalt vajadusele. Tähise prognoosimatul kadumisel või kahjustamisel (vargus, vandaalitsemine) tuleb tähis taaspaigaldada. Tähiste põhjalik ülevaatus ja vajalikud hooldustööd viiakse läbi kaitsekorraldusperioodi viimasel aastal. Tähiste hooldustöödel tuleb arvestada maavaldaja õigustega. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.4. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2016–2025) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2020) tehakse vahehindamine, millega antakse hoiuala seisundi ülevaade ning täpsustatakse vajalikud tegevused järgneva viieks aastaks. Järgmiseks kaitsekorraldusperioodiks (2026–2035) uuendatakse kava 2025. a. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.5. KAITSE-EESMÄRGI MUUTMINE

Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määruses nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas“ ning Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ tuleb muuta Andresjärve hoiuala kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp – vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järved (3140) asemele märkida looduslikult rohketoitelised järved (3150). Vastav muudatus tuleb sisse viia Natura 2000 standardandmebaasi (lisa 3) ja EELISesse. Aluseks on elupaiga inventuuri tulemused (Ott, 2013). Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks selle kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu; see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	Tulemusseire	KeA	I					X					X	
4.1.2	Andresjärve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	Inventuur	KeA	III										5	5
Tähistamine															
4.1.3	Tähiste hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II										X	
Kavad, eeskirjad															
4.1.4	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KeA	II					X					5	5
4.1.5	Kaitse-eesmärgi muutmine	Kaitsekorra muutmine	KeA	I							X				
KOKKU					0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10

KeA – Keskkonnaamet; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire, järve elupaigatüübi inventuur ja kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium (lävend)	Tulemus	Selgitus
2.1	Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Pindala, esinduslikkus, looduskaitsealine väärtus ja ökoloogiline seisundiklass	Pindala – 3,4 ha, esinduslikkus – C, looduskaitsealine väärtus – C, ökoloogiline seisundiklass kesine	Pindala – 3,4 ha, esinduslikkus – vähemalt C, looduskaitsealine väärtus – vähemalt C, ökoloogiline seisundiklass vähemalt kesine või sellest kõrgem	
2.2	Tiigilendlase elupaik	Tiigilendlase seisund	Vananenud andmetel esineb hoiualal 1 isend	Tiigilendlane esineb hoiualal, seisund ei ole halvenenud	Tiigilendlase seisundit ohustavad rohkem mõjutegurid väljaspool hoiuala.

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) – andmed saadud Keskkonnaameti vahendusel (23.10.2013).

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615. <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002> (külastatud 15.07.2013).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest. <http://www.natura2000.envir.ee/files/doc/loodusdirektiiv.pdf> (külastatud 15.07.2013).

Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas. Vabariigi Valitsuse määrus 15.12.2005 nr 311. <https://www.riigiteataja.ee/akt/970876> (külastatud 15.07.2013).

Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud põllumajandusministri 07.02.2012 käskkirjaga nr 19. http://www.agri.ee/public/juurkataloog/MAAPARANDUS/Maaparandushoiukavad/VORTSJARVE_AV_MHK.pdf (külastatud 10.04.2013).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministeerium, 2010. <http://www.envir.ee/vmk> (külastatud 10.04.2013).

Järvede tervendamise käsiraamat. 2011. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus. <http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/teadustoo/publikatsioonid/jarvede-tervendamine-kogumik/> (külastatud 17.06.2013).

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. Keskkonnaministri määrus 03.06.2004 nr 65. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978> (külastatud 15.07.2013).

Kalade veekogudesse asustamise kord. Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 1996. a määrusega nr. 75. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13136839> (külastatud 15.11.2013).

Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsuse määrus 09.05.2003 nr 144. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072011021> (külastatud 15.07.2013).

Kalapüügiseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122010034> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnaregister. <http://register.keskkonnainfo.ee> (külastatud 15.09.2013).

Looduskaitse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005> (külastatud 15.07.2013).

Lotman, K. 2005. Tiigilendlane. Eesti Loodus, 2005/10.

Maa-ameti WMS teenused. <http://inspire.maaamet.ee/teenused> (külastatud 01.10.2013).

Masing, M., Keppart, V. Lutsar, L. 2004. Tegevuskava nahkhiirte kaitse korraldamiseks aastaks 2005-2009 http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/Liikide%20tegevuskavad/Kinnitatud%20tegevuskavad/Nahkhiired_2005-2009.pdf (külastatud 01.11.2013).

Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Valgus, Tallinn.

Mäemets, H. 2010. Loodusdirektiivi järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhised. http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/J%C3%A4rvede%20_inv_materjalid/ (külastatud 01.10.2013).

Nahkhiirte (*Vespertilionidae*) kaitse tegevuskava. Eelnõu. Koostaja Keskkonnaamet (saadud Keskkonnaametilt 06.11.2013).

Natura 2000 standardandmebaas. <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (külastatud 12.09.2013).

Ott, I. (vastutav täitja) 2013. Kahekümne kuue Põlva-, Valga- ja Võrumaa järve kompleksuuringu teostamine ja kaitsekorralduslike soovituste andmine (Kaitsekorralduskava koostamise eeltöö, käsikiri Keskkonnaametis).

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Auratrükk, Tallinn.

Veeseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011019> (külastatud 15.07.2013).

Veepoliitika Raamdirektiiv. <http://www.envir.ee/1226> (külastatud 10.08.2013).

Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007> (külastatud 15.07.2013).

Vilbaste, K. (koostaja), 2004. Rahvusvahelise tähtsusega looma- ja taimeliigid Eestis. Eesti Keskkonnaministeerium.

LISAD

LISA 1. VÄLJAVÕTE LOODUSKAITSESEADUSEST

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.
[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 10) jahiulukeid lisasöötä.
[RT I, 18.04.2013, 1- jõust. 01.05.2013]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi

saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;

2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

1) tee rajamine;

2) loodusliku kivimi või pinnase teisaldamine;

3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;

5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ning poldri kultiveerimine ja väetamine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;

7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

- (3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:
- 1) kohaletoomisega,
 - 2) tähtkirjaga posti teel või
 - 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.
- (4) Teatis loetakse esitatuks postitempli või ajatempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.
- (5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:
- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
 - 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
 - 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.
- (6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.
- (7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuema kōlvikutel tehtavate tööde kohta.

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Elupaigatüübi säilimine Andresjärve hoiualal 3,4 ha ulatuses esinduslikkusega vähemalt C ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2013. aasta tasemel	Toitainete koormus	Nõuetele vastav keskkonnakasutus; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	Elupaigatüübi säilimine Andresjärve hoiualal 3,4 ha ulatuses esinduslikkusega vähemalt C ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2013. aasta tasemel
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	
		Õigusrikkumised	Järelevalve	
Tiigilendlase (<i>Myotis dasycneme</i>) elupaik	Liigi elupaiga säilimine 3,4 ha suurusel Andresjärve hoiualal	Toitainete koormus	Nõuetele vastav keskkonnakasutus; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus; tiigilendlase inventuur.	Liigi elupaiga säilimine 3,4 ha suurusel Andresjärve hoiualal
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus; tiigilendlase inventuur.	
		Õigusrikkumised	Järelevalve	

LISA 3. ETTEPANEK NATURA 2000 STANDARDANDMEBAASIS ELUPAIGAANDMESTIKU MUUTMISEKS

Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standardandmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
		I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			II lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang		
EE0080412	Andresjärve	3140	3,4	C	B	C						
EE0080412	Andresjärve	3150					3,4	hea	C	B	C	Aluseks seisundi hinnang (Ott, 2013)

LISA 4. VÄLJAVÕTE KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE EELTÖÖST (Ott, 2013)

2. TULEMUSED

2.2. Andresjärv

2.2.1. Hüdrokeemia ja –füüsika

Vesi oli tumekollane (lisa 5). Vee läbipaistvus oli 1,9 m. Kollase ainet oli 10 mg/l. Orgaanilise aine sisaldust tuleb hinnata kõrgeks, COD_{Cr} oli 39-41 mg O/l. Selle kergesti oksüdeeruva fraktsiooni sisaldus oli madala ja keskmise piiril, COD_{Mn} oli 15 mg O/l.

Vesi oli nõrgalt aluseline. Vee pH oli 7,35-8,38, madalam põhjas nagu ikka järvede puhul.

Hapnikuga oli vesi kergelt alaküllastunud (O₂ 97 %), põhjas tugevasti alaküllastunud (O₂ vaid 14 %).

Üld-P oli 0,025-0,036 mg P/l. Üld-N oli 0,74-0,86 mg N/l. NO₃⁻ leiti 0,003-0,008 mg N/l. NH₄⁺ oli suur põhjas, ligi 0,06 mg N/l.

Vesi järves oli keskmiselt kare: HCO₃⁻ 3,55 mg-ekv/l ja vee elektrijuhtivus 300 µS/cm. Lahustunud aineid oli 230-270 mg/l. Cl⁻ leiti 6,5 mg/l ja SO₄²⁻ 10 mg/l.

Andresjärv (VRD tüüp II) on madal, keskmiselt kareda heleda veega. Vee seisund oli pH (7,86) väga hea, üld-N (0,8 mg/l) järgi hea ja üld-P (0,03 mg/l) ning SD (1,9 m) järgi kesine.

2.2.2. Bakterplankton

Heterotroofsete bakterite üldarv (Tabel 2.2.2.1) oli madalal tasemel 1,6-2,1 miljonit rakku/ml. Saprobakterite arvukus oli pinnal madal, põhjas keskmisel tasemel. Biokeemiline hapnikutarve, mis viitab bakteritele kergesti kättesaadava lahustunud orgaanilise aine sisaldusele, oli Andresjärves toiteainerikaste järvede tasemel. Järve pinnakiht oli nii toiteainete kui ka bakterite poolest põhjalähedase veekihiga võrreldes vasem.

Bakterite üldarvu alusel oli vee seisund väga hea, saprobakterite arvukuse ja biokeemilise hapnikutarbe järgi hea.

Tabel 2.2.2.1. Andresjärve heterotroofsete bakterite üldarv (BÜA), saprobakterite arvukus (SAPRO) ja biokeemiline hapnikutarve (BHT₇).

Järv	Kuupäev	Kiht	BÜA, 10 ⁶ rakku/ml	SAPRO rakku/ml	BHT ₇ mg O ₂ /l
Andresjärv	14.06.2012	pind	1,6	235	2,7
		põhi	2,1	513	

2.2.3. Fütoplankton

Fütoplanktoni liikide arv loendusproovis oli nii pinnal kui põhjas keskmine, biomass pinnal keskmine, põhjas madal ning Chla hulk samuti pinnal keskmine, põhjas madal (Lisa 6). Arvutatud näitajatest oli fütoplanktoni koondindeks (FKI) mõlemas proovikihis madal, oligotroofselt tasemel. Liikidest domineeris eelkõige pinnakihis üsna ülekaalukalt koldvetikas

Uroglena sp., lisaks mõlemas kihis veel ketasränivetikas *Stephanodiscus* sp. ning neelvetikad *Rhodomonas* sp. ja *Cryptomonas* sp.

Andmeid järve fütoplanktoni kohta varasesematest aegadest on vähe. 1986. aasta juulis võetud proovides oli liike keskmisel hulgal, biomass pinnal keskmine, põhjas aga ülikõrge (33,9 mg), mille põhjustajaks olid koldvetikad. FKI oli tol korral kõrgel tasemel. 1991. aasta juulis võetud proovis oli aga biomass madal ning FKI madalal, oligotroofsel tasemel. Mingisuguseid olulisi märke järve seisundi muutuste kohta nende andmete põhjal pole võimalik välja lugeda.

EL veepoliitika raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni keskmistatud (kihtide keskmine) näitajate osas järgmine: Chla- hea; fütoplanktoni kooslus (FPK)- hea; fütoplanktoni koondindeks (FKI)- väga hea; ühetaolisuse indeks (J)- kesine. Andresjärve üldseisund fütoplanktoni näitajate alusel oli hea.

2.2.4. Zooplankton

Andresjärve veeproovist määrati 18 zooplanktoni taksonit, s.h. 11 liiki koorikloomi.

Zooplanktoni arvukus oli järves kõrge, biomass suur (vastavalt $2444 \cdot 10^3$ is./m³ ja 4,0 g/m³).

Arvukuselt domineerisid keriloomad (84% kogu zooplanktoni arvukusest). Keriloomade hulgas monodomineeris liik *Keratella cochlearis* (1513 is/l; 74% rühma arvukusest).

Vesikirbuliste faunas (10% zooplanktoni arvukusest) määrati seitse liiki: *Diaphanosoma brachyurum*, *Daphnia cucullata*, *D.longispina*, *Bosmina longirostris*, *B.kessleri*, *Leptodora kindti* ja *Ceriodaphnia quadrangula*. Arvukaimalt esines keskkonnatingimuste suhtes vähenõudlikku liiki *Bosmina kessleri* (156 is/l; 66% rühma arvukusest).

Aerjalgsete fauna oli esindatud Eesti väikejärvedes sagedasti esinevate liikidega - *Mesocyclops leuckarti*, *M. oithonoides* ning *Eudiaptomus graciloides*. Lisaks neile liikidele esines Andresjärves ka liik *Cyclops scutifer*, mille olemasolu viitab headele keskkonnatingimustele veekogus. Aerjalgsete arvukuses oli suurem osa vähikvastsetel *nauplii* ning noorjärgudel (mõlema osa rühma arvukuses 31%).

Suurim osa zooplanktoni biomassis oli keriloomadel (41%). Keriloomadest oli suurima biomassiga suuremõõtmeline liik *Asplanchna priodonta* (1,5 g/m³; 89% rühma biomassist).

Aerjalgsete (34% kogu zooplanktoni biomassist) hulgas andis suurima biomassi liik *Eudiaptomus graciloides* (0,5 g/m³; 36% rühma biomassist).

Vesikirbuliste hulgas oli suurima biomassiga liik *Daphnia longispina* (0,4 g/m³; 37% rühma biomassist).

Kuigi keriloomade hulgas esines monodomineeriv liik, oli keriloomade fauna mitmekesine.

Ka koorikloomade fauna oli küllalt mitmekesine, esines keskkonnatingimuste suhtes nõudlikke liike.

Zooplanktoni liikide ja koosluste olukord järves oli väga hea.

2.2.5. Suurtaimed

Keskmise karedusega sügav järv, mis vastab EL Loodusdirektiivi elupaigatüübile 3150 (looduslikult rohketoitelised järved). Järve taimestikku on varem uuritud aastatel 1973, 1975 ja 1986. Andresjärves registreeriti 2012. aastal 52 liiki veetaimi – 39 kaldavee-, 4 ujulehtedega, 1 ujutaim ja 8 veesisest taime (Lisa 1).

Järve kaldad on tugevalt kinnikasvanud ning kohati õõtsikulised, kus peamisteks liikideks olid tarnad, harilik pilliroog (*Phragmites australis* (Cavan.) Trin ex Steud.) ja laialehine hundinui. Ohtralt leidus ka mürkputke, soopihla, ubalehte, suurt tulikat (*Ranunculus lingua* L.), järvkaislat (*Schoenoplectus lacustris* (L.) Palla) ja harilikku soosõnajalga (*Thelypteris palustris* Schott).

Võrreldes varasemaga on kaldaveetaimestikus levivate liikide arv oluliselt suurenenud, ehkki üldjoontes on sagedamini kohatavate liikide koosseis ja ohtrused ikka endised. Oluliste muutustena võiks mainida hariliku kalmuse ja konnaosja ohtruse langust 1-2 palli väärtuses ning laialehise hundinuia, ubalehe ja soopihla ohtruse kasvu. Jõgi-kõõluslehte (*Sagittaria sagittifolia* L.) käesoleval aastal ei leitud. Kaitsealustest taimedest leiti õõtsikult, kaldaveetaimede seast, kahkjaspunast (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó; LK III) ja balti sõrmkäppa ((*Dactylorhiza baltica* (Klinge) Orlova; LK III kategooria). Ujulehtedega taimestik domineeris kollane vesikupp (*Nuphar lutea* (L.) Smith), ohtruselt järgnesid ujuv penikeel ja valge vesiroos. Võrreldes varasemaga on valge vesiroosi, ujuva penikeele ja liht-jõgitakja (*Sparganium emersum* Rehmman) ohtrus langenud. Selle võõndi maksimaalseks levikusügavuseks mõõdeti käesoleval aastal 2 m. Ujutaimedest esines 2 palli väärtuses konnakilbukat (*Hydrocharis morsus-ranae* L.), mis levis peamiselt õõtsiku servas, eriti rohkelt leidus teda järve ida- ja lääneosa soppides. Veesiseses taimestik on aset leidnud olulised muutused – nimelt domineeris 1973. aastal veesiseses taimestik sõõr-särjesilm (*Ranunculus circinatus* Sibth.) ohtrusega 5 palli ja 1986. aastal mändvetikad (*Chara* spp.) koos kanada vesikatku (*Eloдея canadensis* Michx.; ohtrusega 2 palli). Käesoleval aastal leidis võrdselt 3 palli väärtuses nii sõõr-särjesilma kui räni-kardheina. Selle võõndi maksimaalseks levikusügavuseks mõõdeti 3 m. Räni-kardheina, läik- (*Potamogeton lucens* L.) ja pikka penikeelt (*P. praelongus* Wulfen) leiti käesoleval aastal esmakordselt. Mändvetikaid ja vesikatku, mis 1986. aastal domineerisid, ei leitud käesoleval aastal üldse. Mändvetikate kadumine järvest on väga halb näitaja, kuna mändvetiktaimed on iseloomulikud heas seisundis eutroofsetele järvedele, seevastu sõõr-särjesilm, räni-kardhein ja vesikarikas (*Stratiotes aloides* L.) on iseloomulikud halvas seisundis eutroofsetele veekogudele. Kanada vesikatku puudumine käesoleval aastal võib olla seotud ka sellele liigile iseloomuliku kasvumudeliga. Nimelt kasvab see liik 3-4 a. tsükklitena, kus kasvuprotsessi jooksul moodustub tihe taimematt. Veepinnani jõudes taimed õitsevad, seejärel surevad kattudes niitjate vetikatega, misjärel lagunevad. Uute taimede ilmumine taimestikku koosseisu on aeglane. Olenemata sellest, et järve seisund on muutunud halvemaks, eelkõige mändvetikate puudumise, niitjate vetikate rohkuse ja eutroofsele järvele iseloomuliku veesisese taimestiku esinemise tõttu, leiti järvest vesisammalt (*Fontinalis* sp.). Niitjaid vetikaid esines 3 palli väärtuses. Hinnates järve ökoloogilist seisundit VRD-1 põhineva hindamissüsteemi alusel oli järve seisund 1986 ja 2012. aastal kesine (tabel 2.2.5.1.). Vastavalt EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemile oli Andresjärve 2012. aastal keskmise looduskaitse väärtusega (tabel 2.2.5.2.).

Tabel 2.2.5.1. Andresjärve seisundi hinnang suurtaimede alusel (lühendid siin ja edaspidi: araabia numbritega on tähistatud vastava liigi ohtrus 5-palli skaalas).

Näitaja/aasta	1986	2012
Veesisese taimestiku maksimaalne levikusügavus (m)	2,6:III	3,0:III
Tähtsamad taksonid ohtruse järjekorras	Pot(nat)=Nu, Spar, Char=Elo:II	Nu=Cer=Ran, Str=Pot(nat)=Nym=Hyd r:III
Kaelus-penikeele või läik-penikeele ohtrus	0:IV	1:III

Mändvetiktaimedede või sammalde liikide ohtrus	2:III	1:III
Kardheina või ujutaimede ohtrus	1:II	3:III
Suurte niitrohevetikate rohkus	?	3:IV
Koondhinnang	III:kesine	III:kesine

Tabel 2.2.5.2. Andresjärve seisundi hinnang EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemi alusel

Näitaja	2012
Esinduslikkus (A,B,C,D)	C
Struktuuri säilimine (I, II, III, IV)	II
Funktsioneerimine (I, II, III, IV)	II
Taastamise võimalused (I, II, III, IV)	-
Üldine looduskaitseväärus (A,B,C,D)	C

2.2.6. Suurselgrootud

Järve hinnati kui keskmiselt karedaveelist. Proov võeti loodekaldalt, uurimiskohas kasvas kalda ääres õõtsik. Domineeris *Bithynia tentaculata* (Tabel 2.1.6.1). Viiest indeksist kaks olid väga heal, kaks heal ning üks (tundlike taksonite arv) kesisel tasemel (Tabel 2.1.6.2). Kokkuvõttes hea seisund. Varem pole järve suurselgrootuid uuritud.

Tabel 2.1.6.1. Suurselgrootute dominandid ja haruldased liigid (Andresjärve osa)

Nr.	Järv	Arvukaim takson	%	Haruldasi liike
2	Andresjärv	<i>Chironomidae</i>	34	

Tabel 2.1.6.2. Seisund suurselgrootute järgi (Pinnaveekogumite..., 2009 järgi). Põhi: 0 - taimed + muda, 1 - liiv, 2 - kruus või kivid. Väga hea seisund - sinine, hea seisund - roheline, kesine seisund - kollane, halb seisund - punane. N - arvukus (isendit/m²), T - üldine taksonirikkus, H' - Shannoni taksonierisus, ASPT - taksoni keskmine tundlikkus, EPT - *Ephemeroptera*, *Plecoptera* ja *Trichoptera* taksonite rikkus, A - happelisusindeks. Koondseisund - hinnang 5 või 4 indeksi alusel, REF - koondseisundi etalon. EQR - *Environmental Quality Ratio* (seisundi väärtus jagatud etaloniga). EQR (2011): väga hea ja hea seisundi piir korrigeeritud vastavalt Euroopa Kesk - Balti interkalibreerimisrühma soovitudele (Andresjärve osa)

Nr.	Järv	T	H'	ASPT	EPT	A	Koondseisund	EQR	EQR (2011)
2	Andresjärv	40	4,25	4,96	4	6	20	0,8	0,8

3. JÄRVEDE FUNKTSIONEERIMISE ERIPÄRAD, SEISUNDI KOKKUVÕTE

Andresjärv.

Ökoloogiline seisund oli kesine (Tabel 3.1.), Pu väärtus keskmine, 46,1 (Tabel 3.2.). Kesise seisundi peamiseks väljenduseks on suurtaimede olukord. Andresjärv vaatamata keskmisele Pu väärtusele on üsna väiksemahuline ja nõrga veevahetusega. Seepärast ka ilmselt on toimunud temas muutused, mida on aruandes kirjeldatud. Kas järve on mõjutanud valgala hajukoormused, punktreostus, majapidamised või on tegemist jääkreostusega, pole teada. Kalda-ala korrastamise soovi korral peaks arvutama võimaliku toitesoolade lekkega järve. Virgestuskoormus võiks olla kuni 30000 külastust aastas. Järv ei vaja tervendamist.

Tabel 3.1. Uuritud järvede ökoloogilise seisundi koondhinnangud (Andresjärve osa).

Järv	VRD tüüp	Hinnang
Andresjärv	III	kesine

Tabel 3.2. Puhvedusvõime indeks (Pu) uuritud järvedes (Andresjärve osa).

Järv	Pu
Andresjärv	46,1

LISA 1

Veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused (1-5) erinevatel uurimisaastatel (x - määramata ohtrus; aastaarv* - osaline vaatlus)

II. Andresjärv

Liik/uurimisaasta	1973*	1975*	1986	2012
Kaldaveetaimestiku levikusügavus (m)				1,0
Ujulehtedega taimestiku levikusügavus (m)			2,6	2,0
Veesisese taimestiku levikusügavus (m)				3,0
Kaldaveetaimed				
<i>Acorus calamus</i> L. - harilik kalmus			3	x
<i>Agrostis stolonifera</i> L. - valge kastehein		x		x
<i>Alisma plantago-aquatica</i> L. - harilik konnarohi			1	x
<i>Calla palustris</i> L. - soovõhk			x	1
<i>Carex acutiformis</i> Ehrh. - sootarn				x
<i>C. diandra</i> Schrank - ümartarn				x
<i>C. elata</i> Bell. ex All. - luhttarn	x			1
<i>C. lasiocarpa</i> Ehrh. - niitjas tarn			x	3
<i>C. pseudocyperus</i> L. kraavtarn	x		2	2
<i>C. rostrata</i> L. - pudeltarn			3	1
<i>Carex</i> spp. - tarnad	x			3
<i>Cicuta virosa</i> L. - mürkputk		x		2
<i>Comarum palustre</i> L. - soopihl	2		x	2
<i>Dactylorhiza baltica</i> (Klinge) Nevski - balti sõrmkäpp				x
<i>D. incarnata</i> (L.) Soó subsp. <i>Incarnata</i> - kahkjaspunane sõrmkäpp				x
<i>Eleocharis mamillata</i> (H.Lindb.) H.Lindb. ex Dörf.- muda-als ?				x
<i>E. palustris</i> (L.) Roem. et Schult. - sooalss				x

<i>Epilobium palustre</i> L. - soo-pajulill		x		
<i>Equisetum fluviatile</i> L. em Ehrh. - konnaosi			2	1
<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim. - harilik angervaks				x
<i>Galium palustre</i> L. - soomadar				x
<i>Glyceria maxima</i> (Hartm.) Holmb. - suur parthein				x
<i>Iris pseudacorus</i> L. - kollane võhumõök				x
<i>Juncus articulatus</i> L. - läikviljane luga				x
<i>Lycopus europaus</i> L. - harilik parkhein				x
<i>Lysimachia thyrsoflora</i> L. - ussilill	x	x	x	1
<i>Lythrum salicaria</i> L. - harilik kukesaba				1
<i>Menyanthes trifoliata</i> L. - ubaleht			x	2
<i>Myosotis scorpioides</i> L. - soo-lõosilm				x
<i>Peucedanum palustre</i> Moench - soo-piimputk				x
<i>Phragmites australis</i> (Cavan.) Trin ex Steud. - harilik pilliroog	2	2	2	3
<i>Ranunculus lingua</i> L. - suur tulikas		x	x	2
<i>Rumex aquaticus</i> L. - vesioplikas				x
<i>Sagittaria sagittifolia</i> L. - jõgi-kõõlusleht	x	x	2	
<i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) Palla - järvkaisel	2		2	2
<i>Sium latifolium</i> L. - harilik jõgiputk				1
<i>Solanum dulcamara</i> L. - harilik maavits				x
<i>Sparganium erectum</i> L. s.str. - haruline jõgitakjas	x			1
<i>Stellaria</i> sp. - tähthein				x
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg	x	2	2	2
<i>Typha latifolia</i> L. - laialehine hundinui	x	x	x	3
Ujulehtedega ja ujutaimed				
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane vesikupp	4	4	4	3
<i>Nymphaea</i> sp. - vesiroos	3	x	x	
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos				2
<i>Potamogeton natans</i> L. - ujuv penikeel	3	x	4	2
<i>Sparganium emersum</i> Rehmman - liht-jõgitakjas	2	x	3	1
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L. - konnakilbukas	x	x	x	2
<i>Lemna minor</i> L. - väike lemmel	x			
<i>L. trisulca</i> L. - ristlemmel	x	x		
Veesisesed taimed				
<i>Ceratophyllum demersum</i> L. - räni-kardhein				3
<i>Chara</i> sp. - mändvetikas		x	2	
<i>Elodea canadensis</i> Michx. - kanada vesikatik	x	x	2	
<i>Myriophyllum spicatum</i> L. - tähk-vesikuusk	x	x	x	1
<i>Ranunculus circinatus</i> Sibth. - sõõr-särjesilm	5		x	3
<i>Potamogeton lucens</i> L. - läik-penikeel				x
<i>P. praelongus</i> Wulfen - pikk penikeel				x
<i>Stratiotes aloides</i> L. - vesikarikas	1	x		2
<i>Utricularia minor</i> L. - väike vesihernes		x		
<i>Utricularia vulgaris</i> L. - harilik vesihernes		x	x	1
<i>Utricularia</i> sp. - vesihernes	x			
Määramata sammal		x	x	1
Niitjad vetikad				3

LISA 2 (Andresjärve osa).

a) Veetaimede ökoloogilisi rühmi iseloomustavad näitajad uuritud järvedes (KVT – kaldaveetaimed, UT – ujutaimed, ULT – ujulehtedega taimed, VST – veesisesed taimed).

Järv/parameetrid	Taimeliikide arv					Maksimaalne levikusügavus (m)		
	KVT	UT	ULT	VST	ÜLDARV	KVT	ULT	VST
Tüüp III								
Andresjärv	39	1	4	8	52	1,0	2,0	3,0

b) Veetaimestiku dominantliigid, nende ohtrus ning taimestikul põhinev seisundi hinnang uuritud järvedes (VRD – järvede seisundi hinnang vastavalt Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetele, Natura – järvede seisundi hinnang vastavalt Natura elupaigatüüpidele).

Järv/parameetrid	Dominantliigid ja ohtrused			Seisund (VRD/Natura)
	Kaldaveetaimed	Uju- ja ujulehtedega taimed	Veesisesed taimed	
Tüüp III				
Andresjärv	<i>T. angustifolia</i> = <i>P. australis</i> = <i>Carex</i> spp. (3)	<i>N. lutea</i> (4)	<i>C. demersum</i> = <i>R. circinatus</i> (3)	Kesine/keskmine

LISA 5. FOTOD

1. Vaade Andresjärve põhjakaldalt, kuhu viib rada läbi riigimetsa (22.05.2013).

2. Hoiuala tähis Andresjärve läänekaldal maantee ääres (22.05.2013).

LISA 6. AVALIKUSTAMISE MATERJALID

Valgamaa järvede hoiualade kaitsekorralduskavade avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek

Memo

Koosolek toimus Keskkonnaameti Otepää kontoris 27.11.2013 kl 13.00-15.00.

Koosolekul osalemise kutse saadeti e-postiga 13.11.2013 Keskkonnaametile, Ahja Vallavalitsusele, Vastse-Kuuste Vallavalitsusele, Kanepi Vallavalitsusele, Lasva Vallavalitsusele, Röpina Vallavalitsusele, Puka Vallavalitsusele, Võru Vallavalitsusele, Mooste Vallavalitsusele, Põlva Vallavalitsusele, Võru Linnavalitsusele, Urvaste Vallavalitsusele, Taheva Vallavalitsusele, Tõlliste vallavalitsusele, Hummuli Vallavalitsusele, Otepää Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksioonile, Põllumajandusametile ja RMK-le. Koosoleku toimumise teade oli avalikkusele kättesaadav Keskkonnaameti veebilehel (<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid>) alates 12.11.2013. Koosoleku teade ilmus ajalehes „Valgamaalane“.

Koosolekust võtsid osa: Valter Luuse, Peeter Pettai, Leo Paal, Rein Vikard (kohaliku huviga kodanikud), Priit Voolaid (RMK), Risto Sepp (RMK), Ats Tarto (Keskkonnainspeksioon), Tiina Troškin (Keskkonnaamet), Margo Hurt (OÜ Looduslik valik, kaitsekorralduskavade koostaja).

M. Hurt andis ülevaate hoiualade moodustamise alustest, hoiualade kaitsekorrast ning kaitsekorralduskavade koostamise vajadusest, eesmärgist ja põhimõtetest. M. Hurt tutvustas hoiualasid, nende kaitseväärtusi, ohutegureid ning vajalikke meetmeid. Jooksvalt esitati küsimusi ning tekkisid arutelud konkreetseid hoiualasid rohkem ja vähem puudutavatel teemadel.

Risto Sepp teatas, et tal ei avanenud kaitsekorralduskavad Keskkonnaameti kodulehelt. T. Troškin ja M. Hurt kinnitasid, et nad kontrollisid vastavate pdf-failide avanemist peale avaldamist ning probleeme ei esinenud.

Tunti huvi, kas limnoloogiakeskuse tehtud järvede seisundi eeluuringuga tuli välja mõni oluline probleem või õigusrikkumine. M. Hurt selgitas, et uuringu tulemuseks olnud koondhinnangud olid järvede lõikes erinevad, sh osadel järvedel hinnang kesine, kuid konkreetset õigusrikkumist põhjusena ei ole nähtud. M. Hurt leidis välitöödel mõned kahtlased ettevõtmised järvede ääres nagu Lambahanna järve kaldaala kaevetööd ja Lubjaahu järve ääres värsked rajatised ning andis neist ka kohe Keskkonnaametile teada. Nende juhtumitega tegeleb praegu Keskkonnainspeksioon. Keskkonnainspeksiooni andmetel oli Lambahanna järve hoiuala tähis, mis pidi paiknema järve väljakaevatud ala piirkonnas, sealse hoone seina ääres.

Esitati küsimus, kas hoiuala järvede (näiteks Vidrike järv) kasutamine autode jäärajana on sobiv. M. Hurt selgitas, et autodega järve jääl sõitmisega kaasneb reostuse oht, eriti, kui järve jääl on

vesi, mis peseb auto põhja alt võimaliku õli järve. Reostuse järve sattumist tuleb vältida kõigis järvedes. Jääraja tegemiseks hoiuala järvedele otseseid piiranguid ei ole.

Esitati küsimus, mis vahe on hoiuala järvel ja mitte hoiuala järvel piirangute osas? Peamine erinevus on selles, et erilist tähelepanu pööratakse hoiuala kui Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutavatele tegevustele ning keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele. Hoiuala järved on rohkem kaitstud arendustegevuse eest. Looduskaitseeseadusest ja veeseadusest tulenevad üldised piirangud ehitamise jm kohta kehtivad kõigil järvedel.

Järve seisundit võivad mõjutada pinnasetööd kaldaaladel, millega kaasnevalt toimub toitainete vette uhtumine, järskude kallastega järvedel. Hoiuala järvedel on lubatav olemasolevate supluskohtade korrastamine. Purde ehitamine järve seisundit ei ohusta. Samas on järveäärsete alade hooldamisel vaid esteetiline efekt, järve seisundi paranemisele see kaasa ei aita.

Esitati küsimus kalade asustamise kohta. M. Hurt selgitas, et kalade ja vähkide asustamiseks on nõutav Keskkonnaameti luba. Vastav täiendus lisatakse ka kaitsekorralduskavadesse kaitsekorra peatükki.

Pikemalt arutleti jõevähi, kui ökosüsteemis tähtsa liigi, kaitse ja asutamise teemadel. M. Hurt selgitas muuhulgas, et vähi elupaigaks olevate järvede hoiualade kaitsekorralduskavasid täiendatakse vähi tähtsust ja jõevähi asustamise korraldust jm selgitava lõiguga. See lõik lisatakse mõjuteguri „toitainete koormus“ alla. Kaitsekorralduskavas vähi asustamist tegevusena ei ole, kuid kaitsekorralduskavale viidates on hea asustamiseks finantseerimist taotleda.

Lisaks olid mitmed autelud üldiselt järvede teemal ning tõstatati küsimusi Pühajärve, Neitsijärve ja teiste Otepää looduspargi veekogude kohta. Osalejatele anti teada, et neid probleeme käsitletakse 02.12.2013 toimival Otepää looduspargi kaitsekorralduskava koosolekul.

Memo koostas:

Margo Hurt